

Koronawirus – obawy, stosunek do szczepień, ocena polityki rządu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Restrykcje i ograniczenia wprowadzone w drugiej połowie grudnia 2021 roku w związku z czwartą falą epidemii koronawirusa nadal obowiązują. Od 21 lutego uczniowie wszystkich szkół wrócili do nauki stacjonarnej. W naszym lutowym sondażu¹, realizowanym na początku miesiąca podczas opadającej piątej fali pandemii, zapytaliśmy dorosłych Polaków o obawy przed zakażeniem koronawirusem, ich stosunek do szczepień przeciw COVID-19, opinie na temat obowiązujących ograniczeń i restrykcji oraz o ocenę polityki rządu wobec epidemii.

OBAWY PRZED ZARAŻENIEM SIĘ KORONAWIRUSEM

W porównaniu z poprzednim miesiącem w lutym ubyło badanych obawiających się zakażenia koronawirusem (o 6 punktów procentowych), a przybyło niewyrażających takich obaw (o 7 punktów procentowych). Nadal nieco większą grupę stanowią osoby, które odczuwają strach przed zakażeniem (52%) niż nieobawiające się zachorowania (48%). Obawy respondentów zdecydowanie częściej wyrażane są w stopniu niewielkim (37%) niż w dużym (15%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (382) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

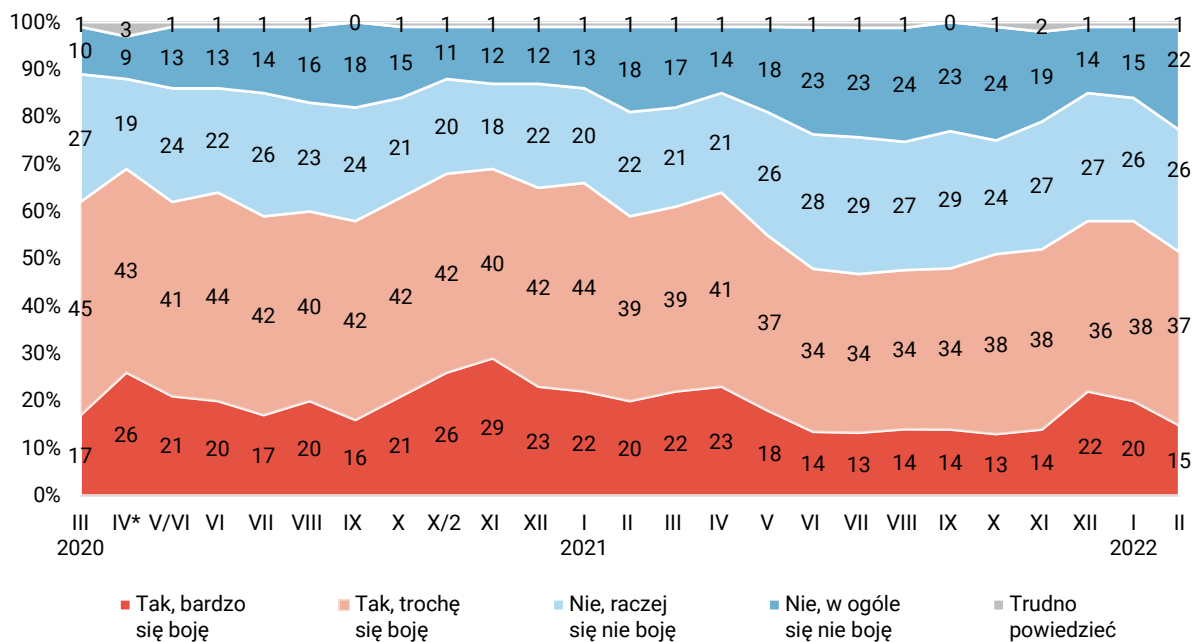
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 31 stycznia do 10 lutego 2022 roku na próbie liczącej 1065 osób (w tym: 52,7% metodą CAPI, 30,3% – CATI i 17,0% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

* Badanie przeprowadzone w czasie lockdownu na próbie internautów

Strach dotyczący zakażenia koronawirusem częściej deklarują kobiety (60%) niż mężczyźni (43%). Obawy przed możliwością zachorowania są dość silnie zdeterminowane wiekiem respondentów. Im starsi badani, tym częściej deklarowany jest lęk przed zarażeniem się, i odwrotnie – im młodszy ankietowani, tym więcej nieodczuwających takiego strachu.

TABELA 1

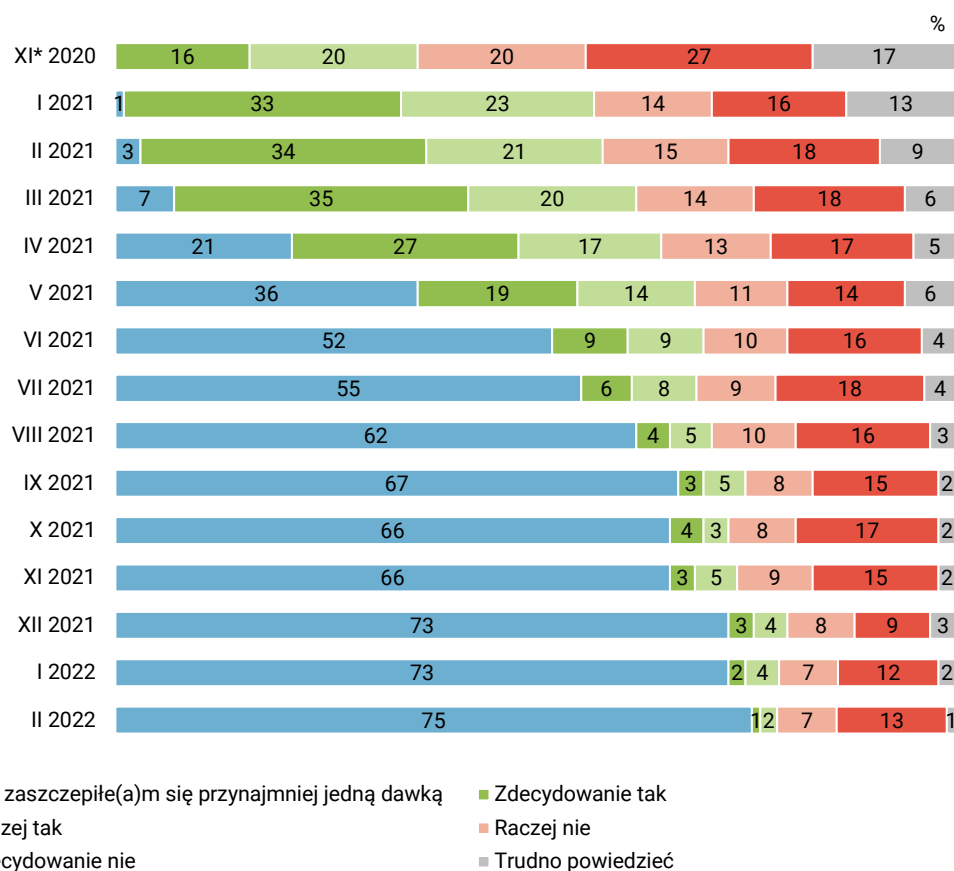
Wiek	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?				
	Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję	Trudno powiedzieć
	w procentach				
18–24 lata	4	19	36	40	1
25–34	5	30	28	37	0
35–44	10	36	30	23	1
45–54	13	42	25	18	2
55–64	22	49	22	7	0
65 lat i więcej	30	39	18	14	0

STOSUNEK DO SZCZEPIEŃ PRZECIWIW COVID-19

W lutym odnotowujemy wzrost o 2 punkty procentowe liczby dorosłych Polaków deklarujących zaszczepienie przeciw COVID-19 przynajmniej jedną dawką (75%). Chęć zaszczepienia wyraża 3% badanych, a 20% respondentów nie chce skorzystać z tej formy uodpornienia.

CBOS

RYS. 2. Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?

* W listopadzie 2020 r., gdy szczepionka przeciw COVID-19 nie była jeszcze dostępna, treść pytania była następująca: „Gdyby była dostępna szczepionka przeciw COVID-19, to czy zaszczepił(a)by się Pan(i) przeciw tej chorobie?”

Najwięcej osób deklarujących przyjęcie przynajmniej jednej dawki szczepionki przeciw COVID-19 jest wśród mieszkańców metropolii (90%), kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem (87%), osób starszych (85% respondentów w wieku 65+), emerytów, pracowników instytucji publicznych oraz wśród badanych o dochodach *per capita* wynoszących od 2 000 zł do 2 999 zł (po 85%). Natomiast brak zamiaru zaszczepienia częściej wyrażają młodszy badani, poniżej 45 roku życia (27%–28% w zależności od kategorii), osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (28%), ankietowani z gospodarstw domowych o dochodach *per capita* poniżej 1 000 zł (27%) oraz mieszkańcy wsi (25%).

TABELA 2

Wiek	Stosunek do szczepień przeciw COVID-19			
	Zaszczepieni przynajmniej jedną dawką	Chcący się szczepić	Niechcący się szczepić	Niezdeterminowani, czy chcą się zaszczepić
	w procentach			
18–24 lata	66	7	27	0
25–34	67	3	28	2
35–44	68	3	27	2
45–54	78	4	16	2
55–64	81	3	15	1
65 lat i więcej	85	3	11	1

Stosunek do szczepień zależy od obaw przed zarażeniem koronawirusem. Najwięcej osób zaszczepionych przynajmniej jedną dawką jest wśród badanych najbardziej obawiających się zachorowania (91%). Wśród respondentów, którzy w ogóle nie boją się zakażenia, odnotowujemy największy odsetek osób deklarujących niechęć wobec szczepień (47%).

TABELA 3

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?	Stosunek do szczepień przeciw COVID-19			
	Zaszczepieni przynajmniej jedną dawką	Chcący się szczepić	Niechcący się szczepić	Niezdeterminowani, czy chcą się zaszczepić
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	91	5	4	1
Tak, trochę się boję	82	5	11	3
Nie, raczej się nie boję	74	3	22	1
Nie, w ogóle się nie boję	52	1	47	1

Nastawienie wobec szczepień ma również związek z poglądami politycznymi oraz preferencjami partyjnymi. Najwyższy odsetek zaszczepionych i zarazem najniższy niezamierzających się szczepić odnotowujemy wśród ankietowanych określających swoje poglądy polityczne jako lewicowe (zob. tabela aneksowa 2). Natomiast najmniej przychylny stosunek do szczepień widoczny jest wśród zwolenników Konfederacji, którzy wyraźnie częściej niż sympatycy pozostałych ugrupowań nie chcą skorzystać z tej formy uodpornienia.

TABELA 4

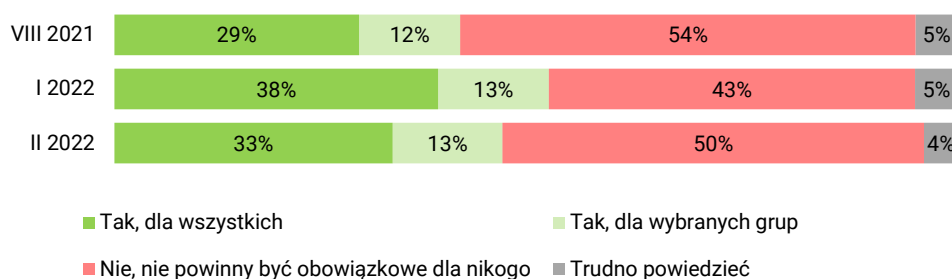
Potencjalne elektoraty	Stosunek do szczepień przeciw COVID-19			
	Zaszczepieni przynajmniej jedną dawką	Chcący się szczepić	Niechcący się szczepić	Niezdeterminowani, czy chcą się zaszczepić
	w procentach			
Koalicja Obywatelska	89	2	8	1
Polska 2050 Szymona Hołowni	87	3	11	0
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	80	6	13	1
Konfederacja Wolność i Niepodległość	37	6	57	0

CZY SZCZEPIONIA PRZECIWIW COVID-19 POWINNY BYĆ OBOWIĄZKOWE?

Połowa dorosłych Polaków uważa, że szczepienia przeciw COVID-19 nie powinny być obowiązkowe dla nikogo (50%, wzrost o 7 punktów procentowych w porównaniu ze styczniem). Co trzeci badany ma zupełnie przeciwny pogląd (33%, spadek o 5 punktów procentowych). Więcej niż co siódmy ankietowany uważa, że obowiązek szczepień powinien dotyczyć tylko wybranych grup (13%).

CBOS

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, szczepienia przeciw COVID-19 powinny być w Polsce obowiązkowe czy też nie?

Najwięcej osób uważających, że szczepienia przeciw COVID-19 nie powinny być obowiązkowe dla nikogo, jest wśród najmłodszych respondentów, poniżej 35 roku życia oraz wśród ankietowanych z gospodarstw domowych o dochodach *per capita* poniżej 1 000 zł (po 69%). Obowiązek szczepień dla wszystkich najczęściej deklarują najstarsi badani mający co najmniej 65 lat (47%), mieszkańcy największych miast (42%) oraz osoby nieuczestniczące w praktykach religijnych (40%).

TABELA 5

Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?	Czy, Pana(i) zdaniem, szczepienia przeciw COVID-19 powinny być w Polsce obowiązkowe czy też nie?			
	Tak, dla wszystkich	Tak, dla wybranych grup	Nie, nie powinny być obowiązkowe dla nikogo	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Już zaszczepi(a)m się (przynajmniej jedną dawką)	44	17	35	4
Tak	14	11	73	2
Nie	1	2	96	1

Warto zauważyć, że stosunek do obowiązku szczepień przeciw COVID-19 zależy od nastawienia do tych szczepień. Osoby, które przyjęły już przynajmniej jedną dawkę, najczęściej opowiadają się za obowiązkiem szczepień dla wszystkich (44%). Natomiast respondenci, którzy nie chcą się szczepić, uważają, że przyjęcie tej formy uodpornienia powinno być całkowicie dobrowolne (96%).

TABELA 6

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, szczepienia przeciw COVID-19 powinny być w Polsce obowiązkowe czy też nie?			
	Tak, dla wszystkich	Tak, dla wybranych grup	Nie, nie powinny być obowiązkowe dla nikogo	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Koalicja Obywatelska	53	16	28	4
Polska 2050 Szymona Hołowni	45	21	34	0
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	37	16	43	4
Konfederacja Wolność i Niepodległość	6	0	93	2

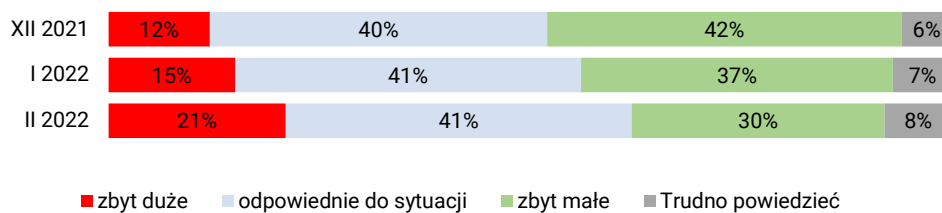
Za całkowitą dobrowolnością szczepień najczęściej opowiadają się sympatycy Konfederacji Wolność i Niepodległość (93%). Z kolei wśród zwolenników Koalicji Obywatelskiej odnotowujemy największy odsetek respondentów uważających, że szczepienia przeciw COVID-19 powinny być obowiązkowe dla wszystkich (53%).

POSTRZEGANIE OGRANICZEŃ I RESTRYKCJI

W lutym o 6 punktów procentowych wzrósł odsetek badanych określających obowiązujące ograniczenia i restrykcje jako zbyt duże (21%) i jednocześnie o 7 punktów procentowych spadł odsetek ankietowanych określających je jako zbyt małe (30%). Niezmiennie najliczniejsza grupa respondentów uważa, że obowiązujące zasady bezpieczeństwa są odpowiednie do sytuacji (41%).

CBOS

RYS. 4. Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:

Wyższe odsetki badanych określających obowiązujące ograniczenia jako zbyt duże odnotowujemy wśród najmłodszych ankietowanych, poniżej 25 roku życia (35%). Jako zbyt małe najczęściej oceniają je najstarsi badani, powyżej 64 lat (39%), oraz osoby legitymujące się wyższym wykształceniem (40%).

TABELA 7

Stosunek do szczepień	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zaszczepieni (przynajmniej 1 dawką)	11	45	37	7
Chcący się zaszczepić	20	51	28	0
Niechcący się zaszczepić	57	26	8	9
Niezdecydowani, czy chcą się zaszczepić	12	42	14	32

Stosunek do ograniczeń i restrykcji zależy również od podejścia do szczepień przeciw COVID-19. Osoby zaszczepione określają obowiązujące zasady bezpieczeństwa jako odpowiednie do sytuacji (45%) lub wręcz zbyt małe (37%). Natomiast przeciwnicy szczepień najczęściej oceniają wprowadzone ograniczenia za zbyt duże (57%).

TABELA 8

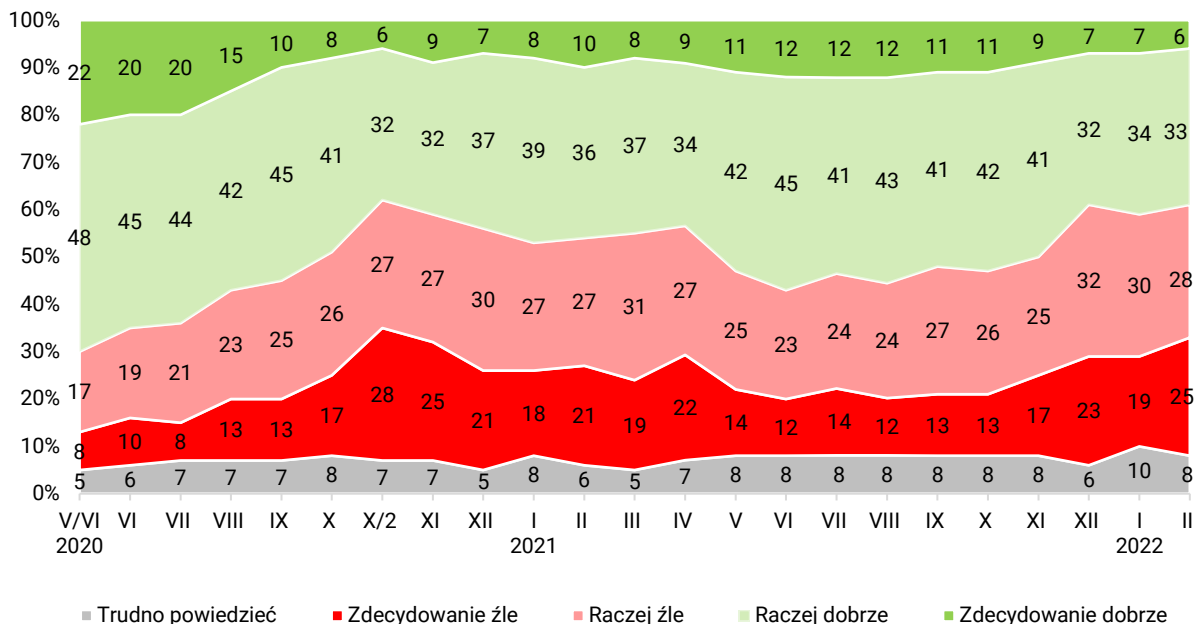
Potencjalne elektoraty	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Konfederacja Wolność i Niepodległość	71	19	7	2
Polska 2050 Szymona Hołowni	17	27	51	5
Koalicja Obywatelska	11	20	63	7
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	9	68	17	6

Postrzeganie ograniczeń w dużej mierze zależy od poglądów politycznych i preferencji partyjnych. Zwolennikami większych restrykcji częściej niż inni są ankietowani deklarujący lewicowe poglądy polityczne (54% – zob. tabela aneksowa 4), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – sympatycy Koalicji Obywatelskiej (63%) oraz większość zwolenników Polski 2050 Szymona Hołowni (51%). Respondenci określający swoje poglądy jako prawicowe (24%) oraz sympatycy Konfederacji Wolność i Niepodległość (71%) częściej uważają, że obowiązujące ograniczenia są zbyt duże.

JAK RZĄD RADZI SOBIE ZE ZWALCZANIEM EPIDEMII?

Oceny działań rządu w zwalczaniu epidemii w lutym pogorszyły się. W porównaniu z poprzednim miesiącem minimalnie ubyło zadowolonych z polityki rządu wobec epidemii (z 41% do 39%) i przybyło niezadowolonych (z 49% do 53%). Wśród badanych przeważają respondenci negatywnie oceniający działania rządu w zakresie walki z koronawirusem.

RYS. 5. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Działania rządu w zwalczaniu epidemii lepiej niż pozostali oceniają ankietowani biorący udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (60%) oraz badani między 55 a 64 rokiem życia (56%). Natomiast najwięcej niezadowolonych z działań urzędującego gabinetu w tym zakresie jest wśród osób w ogóle nieuczestniczących w praktykach religijnych (70%), mieszkańców dużych metropolii (67%) oraz wśród respondentów z gospodarstw domowych o dochodach *per capita* wynoszących co najmniej 3 000 zł (65%).

TABELA 9

Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	83	11	6
Polska 2050 Szymona Hołowni	25	72	3
Konfederacja Wolność i Niepodległość	9	87	4
Koalicja Obywatelska	6	92	2

Na ocenę działań rządu w walce z epidemią mają wpływ poglądy polityczne i preferencje partyjne. Pozytywnie postrzega je większość identyfikujących się z prawicą (61%). Natomiast zdecydowana większość utożsamiających się z lewicą (77%) i ponad połowa respondentów o centrowych poglądach politycznych (58%) ocenia je negatywnie – zob. tabela aneksowa 5. Zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości (83%) wyrażają się pozytywnie o działaniach rządu w tym zakresie, zaś sympatycy ugrupowań opozycyjnych w większości – negatywnie.

TABELA 10

Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
zbyt duże	18	73	9
odpowiednie do sytuacji	68	25	8
zbyt małe	23	76	2

Warto zauważyć, że postrzeganie działań rządu w walce z koronawirusem zależy również od oceny aktualnie obowiązujących ograniczeń i restrykcji. Badani uważający, że obostrzenia te są odpowiednie do sytuacji, dobrze oceniają politykę rządu w tym zakresie (68%). Natomiast respondenci postrzegający ograniczenia zarówno jako zbyt duże, jak i zbyt małe wypowiadają się z dezaprobatą na temat działań rządu w walce z epidemią (odpowiednio: 73% i 76%).

W lutym, w trakcie opadania piątej fali epidemii, obawy przed zakażeniem koronawirusem wyraża ponad połowa badanych. Choć działania rządu w walce z epidemią najczęściej postrzegane są negatywnie, to większość respondentów pozytywnie ocenia obowiązujące ograniczenia i restrykcje. Odnotowujemy niewielki wzrost odsetka dorosłych Polaków zaszczepionych przynajmniej jedną dawką. Połowa ankietowanych opowiada się za dobrowolnością szczepień przeciw COVID-19, choć już wiadomo, że od 1 marca szczepienia będą obowiązkowe dla grupy zawodów medycznych.

Opracowała
Edyta Umańska